

RUSYA'NIN MİKENOS ADASINDA KONSOLOSLUK KURMA TEŞEBBÜSÜ VE BUNUNLA İLGİLİ VESİKALAR

İSMET PARMAKSIZOĞLU

1774 yılında imza edilen Kaynarca andlaşması, maddelerindeki tutarsızlık bir yana, büyük bir zaaf içinde bulunan Osmanlı İmparatorluğuna çeşitli mükellefiyetler de yüklemiş bulunuyordu. Bu andlaşmaya dayanarak İstanbul'da bulunan Rus elçileri muhtelif sebeplerle ve çeşitli tekliflerle Osmanlı hükümetini tazyik altında tutmakta idiler. Rusların bu teklif ve tazyikleri, esasen 1768 - 1774 Türk - Rus savaşından perişan çıkmış, malî, idarî ve sosyal yapısı bakımından yıpranmış bulunan devleti zor durumlara sokmakta idi. Osmanlı Devlet adamları Rusların çeşitli baskıları karşısında şaşırılmışlar ve tekrar bir savaşa dönülmesini önlemek amacı ile Rus elçilerinin tekliflerini ister istemez kabul etmek zorunda kalmışlardı. Bu arada Rus çarlığının Akdeniz (Ege denizi) adalarında bir konsolosluk kurmak yolundaki teşebbüsleri de aynı mahiyette bir tazyik vasıtası olmuş ve Türk sorumluları meseleyi iyice tetkik etmek suretiyle bu teklifin reddedilmesi gerektiği sonucuna varmakla beraber, Rusya'nın barışı bozacağı endişesi ile Rus elçisinin teklifini istemeseler de kabul etmek mecburiyetinde kalmışlardır.

1782 yılında İstanbul'daki Rusya Büyük elçisi Akdenize gidip gelen Rus tüccar gemilerinin kontrolü için Rus çarlığının Mikenos adasında bir konsolosluk açmak niyetinde olduğunu bildirmişti. Rusya elçisi bu teklifine mesned olarak Kaynarca ahidnamesinin "*Rusya devleti tarafından münasib görülecek âmme-i mevâki'de konsoloslarının ve konsolos vekillerinin tayinine Devlet-i aliyemiz cânibinden ruhsat verilüb dost olan sair düvelin konsolosları itibar olundukları gibi muteber tutulurlar*" fıkrasını kullanmakta idi. Rusya'nın bu teklifi Reisü'l-küttap kaleminde derhal değerlendirilmiş ve Rusların 1768 - 1774 Türk - Rus savaşında Akdenize donanma göndermek suretiyle bu adalarda yaşayan ortodoks Rum tebaa üzerinde elde ettikleri müspet tesiri devam ettirmek gayesine matuf bulunduğunu bir ön raporla Paşa kapısına

bildirilmişti. Bunun üzerine Sadrâzam Halil Hamid Paşa¹, Akdeniz adalarının malî ve idarî durumlarının sarahaten tespit edilmesini, Kapudan-ı deryalık ile Rumeli kazaskerliği'nden istediği gibi, malî hususları da Defterhane, Başmuhasebe, Haremeyn muhasebesi, Haslar mukata'ası kalemlerinden sordurmuştu. Bu konuda Osmanlı hükümetini en çok düşündüren husus, Mikenos adasının durumu idi. Bu ada halkının gemici ve tüccar olduğu, adada ancak 200 kadar Rum'un yaşamakta bulunduğu ve subay, kadı veya nâib gibi Osmanlı memurlarından da mahrum olduğu bilinmekteydi. Rusya'nın böyle bir adayı seçmedeki maksadı meydanda olduğundan Sadrâzam, Reisü'l-küttap Mehmed Hayrî Efendi'ye² konsolosluk için daha büyük ve Türk idarecilerinin bulunduğu bir adayı tercih etmelerini Rus elçisine teklif ettirmişti. Rus elçisi bu karşı teklifi derhal reddetti. Bunun üzerine Reisü'l-küttap efendi, Rus elçisini Cezayir-i Garp korsanları ile korkutmak istemişti. Cezayirin Rusya ile ceng halinde bulunuşunu ileri sürerek Rus konsolosluğuna karşı korsanlarca girişilecek bir saldırı sonucunda Osmanlı hükümetinin sorumluluk kabul edemeyeceğini belirtmişti. Buna karşılık Rus elçisi "*Biz cezîre-i mezburade konsolos ikametini şart-ı ahidnâme üzere isteriz. Konsolos ve tüccarımızın memâlik-i mahrusede himayeleri Devlet-i aliyenin vâcibe-i zimmet-i adaletidir. Mülk-i mahrûs-i padişahîde bu kadar düvelin konsolosları vardır. Ocaklardan zarar isabet ider ise mâni' değildir mefhumunda hangi devlet sened virmiştir ki, biz dahi virelim ahidnamelerde böyle saded yoktur.*" diyerek teklifinde ısrar etmişti.

Bu durum üzerine Sadrâzam Halil Hamid Paşa, çeşitli dairelerden aldığı raporlarla Kapudan-ı derya Gazi Hasan Paşa³, Şeyhülislâm Karahisarî İbrahim Efendi⁴, Rumeli kazaskeri Mehmed Arif Efendi⁵, Anadolu kazaskeri Arap zade Ataullah Efendi⁶ ile Reisü'l-küttap Mehmed Hayrî Efendi'nin katıldıkları bir toplantı yaptı. Rus elçisinin direnmesinin barış şartlarını bozmak için bir vesile yaratmak gayesiyle olduğunu belirten Sadrâzam, "*nakz-ı ahdi*

¹ Halil Hamid Paşa, Sadrâzam, 1782-1785.

² Mehmed Hayrî Efendi. Osmanlı devletinin 117. Reisülküttabı. 1781-83.

³ Cezayirli Gazi Hasan Paşa. Kapudan-ı derya ve Sadrazam. 2. def'a kapudanlığı 1774-1789.

⁴ Karahisarî İbrahim Efendi, Şeyhülislam. 1782-1783.

⁵ Reisületibba Mehmed Arif Efendi. Rumeli kazaskeri. 1782-1784.

⁶ Arap zade Ahmed Ataullah Efendi. Anadolu kazaskeri. 1782-1783.

Devlet-i aliyeye isnad ittirmemeğe sây olunmak elzemdir. Heman bunda dahi muhalefet olunmayub Akdeniz cezâirelerine kuzât ve nuvâb ve ehl-i İslâmdan mutemed voyvodalar ve zabıter ve neferat tayini ile muhafazalarının icabına bakılmalıdır" demek suretiyle hükümetin varmış olduğu son kararı belirtti. Bu karar toplantıda bulunanlarca da kabul edildi. Bundan sonra toplantıda bulunanlar Padişahın huzuruna çıkarak aldıkları kararı arz ettiler. Padişah'tan alınan hatt-ı hümayun gereğince Rus elçisine istediği konsolosluk beratı verilmek suretiyle mesele kapatılmış oldu ⁷.

İşte aşağıda sunulan metinler, Mikenos adasında açılması istenilen Rus konsolosluğu ile ilgili rapor ve vesikalardır. İstanbul Süleymaniye kütüphanesi Es'ad Efendi 3381 numarada kayıtlı bir mecmua içinde bulunan vesikalar, Es'ad Efendi ⁸ tarafından yazılmış ve Padişaha sunulmuştur. Elimizdeki vesikalar, Defterhâne kayıtlarına göre Ege adalarının malî ve idarî durumlarını belirtmek bakımından pek önemlidir. Üç grupta toplanan vesikalar;

a) Adaların durumu,

b) Adalar hakkında yukarıda işaret olunan bürolardan alınan bilgi ve raporların özetleri,

c) Bu adalar ve özellikle Mikenos adası hakkında alınacak tedbirler konusunda Rumeli kazaskerliği ile Defterdarlığa verilen emirleri ihtiva etmektedir.

Cezâyir-i mezkûre askerî rûznamesinde ne vechile mazbuttur? Mansab, maişet ve arpalık mıdır? Askerîden görüle deyü sual olundukta. İbaresini ile başlayan rapor;

Rumeli rûznamçesi kalemine nazaran cezâyir-i mezkûreden Girid cezâiresinde vâki', Kandiye ve Hanya müstakil birer mansab ve Retimo kuzât nâibiydi. Ve cezâire-i Mora'da vâki' Halomic ve Anaboli ve Kartine ve Kalomorte ve Arkadye ve Gördös ve Mizistre ve Benefşe ve Kalamata ve Anavarin-i cedid ve Anavarin-i atik ve Bardonye ve Koyn ve Koron ve Londar ve Moton ve Anapatra ve Androsa müstakil birer mansab ve cezâire-i mezkûrede Trapoliçe maişet ve cezâire-i

⁷ Cevdet Paşa. Tarih. İstanbul 1292. II. 43.

⁸ Es'ad Efendi. Salih zade Ahmed Es'ad Efendi. Sultan III. Selim ve II. Mahmud devri şeyhülislamlarından. Ölümü, 1814. Bu raporu Bilad-i erbea mevleviyeti ile Meşihat dairesinde iken vermiştir.

Kıbrıs'ta vâki' Limason ve Tuzla ve Magosa ve Piskopi ve Hirsomi ve Gilan müstakillen birer mansab ve cezîre-i mezkûrede Kokola ve Lefke ve Mesadye ve Giriniye ve Odım ve Baf her biri birer müstakil maişet ve nefsi Rodos ve Midillü ve Eğriboz ve Yunda adası ve Taşözi ve Bozcaada ve İşkinos ve İskipolos ve Limni her birleri müstakil birer mansab ve cezîre-i İmroz ve İstendil ve Sisam ve Nakşe ve Bare ma'a Santorine ve Minikos her birleri müstakil maişet olduğu mukayyed olup ma'adâ cezâyir müstakil kaza olmadığına binâen rûznameçede kaydı olmayup umûr-i şer'iyeleri rüyeti kangî kazaya mülhak olduğu aklamdan der kenara muhtac ve nefsi Lefkoşe el-ân mevleviyet ve Kuş adası ve cezîre-i Sakız ve İstanköy ve cezîre-i Midillü'de vâki' Molova ve Kaloniya her birleri müstakil birer arpalık ve civar-ı Darü's-saltanatı'l-aliyede vâki' Mermere cezîresi mahrûse-i Galata nevâhisinden ve Kızıl adalar dahi Kartal nevâhisi mülhaktan dan olduğu Rumeli Kazaskeri Ataullah Efendi ilâm etmekle,

Mevkufattan görüle deyü sual olundukta; Derûn-i ilâmda muharrer olduğu üzere Mora ve Midillü ve Rodos ve İstanköy ve Kıbrıs ve İymir Ali ve Kos adası ve Mermere cezîrelerinden ma'adâ cezâyirin hâne-i avâriz ve nüzül ile kaydı olmamağla umûr-i şer'iyelerinin rüyeti kangî kazaya mülhak olduğu mevkufatta dahi malûm değildir deyü derkenar olunmağla,

İşbu zikr olunan defterin zahrine; Vezîr-i mükerrerem izzetli rif'atlu Kapudan Paşa hazretleri Defterhane-i âmire ve Başmuhasebe ve Haremeyn-i şerîfeyn muhasebesi ve Haslar mukata'ası kalemlerinden ihrâc ve taraf-ı izzetlerine irsal olunan derkenarlar mucbelerince Bahr-i sefidde vâki' bazen Kapudan Paşa hâssı ve bazen mâlikâne verilen mukata'ât ve bazen evkaftan ibaret olan adalar ve cezâyir sekencesi ehl-i zimmet ve reâyâ makulesi ve ekserisi kadi ve hâkim ve ehl-i islam zâbitânından tehî ve ekseriya reâyâyâ ilzam ile zabt ittirilmekle mültezim olan reâyâlar zâbitleri müslümandır denilsün deyü meramlarına muvafık bir müslümanı cezîrelerine ikame ittiregeldikleri zâhir ve böyle ehl-i islam zâbitân ve neferatından ve hâkimden hâlî olan cezîrelere vakit vakit korsan tasallutu olageldiği ve bâhusus dost olan konsolos ve âdemlerini ol misillü korsan ve sâir eshâb-ı izrârdan muhafaza için cezâyirin ale't-temâm mazbût ve mahfûz olması be-her hal uhde-i müşîrilerine lazım kazayadan olduğu emr-i bâhir olmağla birbirlerine kurb ü cevâr olup idare-i umûrları diğer cezîreden rüyette sühûlet olan cezâyir-i sagîreden ikisi üçü vech-i münasibiyle bir kaza ve Mikenos ve sâir cesîm

olanlara dahi müstakillen kaza itibariyle her birlerine kadi tahsisıyla kuzât-i askerîye rûznamçesine kayd ve sebt ittirilmek ve mâlikâne virilen mukata'ât-i mîrî ve Haremeyn dahi fi mâ-ba'd reâyâya ilzam olunmayup tahammüllerine göre dairelüce ve yörügân ve zâbitân tesyir hususuna maarifetiniz ile bi'l-mûlahaza hüsn-i râbîta verildikten sonra Sadr-i Rum izzetlü faziletlü Efendi hazretlerine ve izzetlü Defterdar Efendiye iktiza edecek evâmir-i aliyenin ısdarını arz ve ilâm eylemeleri ve cenâb-i izzetleri dahi gerek hâssınız olan cezâyire ve adalara bu def'a ve bundan böyle be-her sene kavice ve mutemed neferât ile ehl-i islamdan zâbitân göndertmekle havâssınızdan olanlara ve gerek mukata'ât ve evkaf olan cezâyir-i sâireye irâde-i aliyye buyurulduğu üzere gereği gibi nizam verüb, verdiğiniz nizâm min ba'd bir vesile ile bozulmamak ve derya kapudanı bulunanlar daimâ adaların mahfûziyet ve emniyet-i hâlâtına dikkatte kusur itmemek için mahallerine kayd olunmak üzere muktezâ-yi hâli etrafiyle mutalea birle tahrîr ve ifhâm eyliyesüz deyü.

Kapudan Paşa hazretlerine buyuruldu-i âlî sâdır olmaktan nâşi şu vehile takrir ider ki; İmtisâlen li'l-emri'l-âli husus-i mezbûrun suret-i nizâmı ilâm olunmak için etrafiyle mutalea ve mûlahaza olundukta havâss-i çâkeriden olan cezâyir-i Bahr-i sefidde İşkanos ve İşkilos cezîreleri kuzât-i askerîye rûznamçesinde mukayyed olan müstakil kazalar olup Büyük Çamlıca ve Belilce ve İşkiros cezîreleri dahi sâlifü'z-zikr cezîre-i İşkanos kazasına tâbilerdir. Ve Mırtad ve Termiye ve Sifinos ve Serifos cezîreleri dahi Kızılhisar kazası nahiyesi olup Mırtad adası cesîm ve bazı düvel konsolosları mukîm ve korsandan mahfûz olduğundan kazâ-i mezbûrdan tayin olunan nâibler Mırtad adasında ikamet iderler ve İyne ve Fiklori ve Yoros cezîreleri dahi Mora dahilinde vâki' Gördös kazasına ve Çamlıca-i sagîr ve Sulica cezîreleri dahi yine Mora sahilinde olan Anaboli kazasına ve Betinos ve İstropalya cezîreleri İstanköy kazasına ve Çoban adası Rodos kazasına ve İpsara cezîresi Sakız kazasına tâbidirler. Ve tevâbiât-i mezkûrenin cümlesine kazaları tarafından bazen nüvâb çıkup gezüp yine avdet iderler ve Nakşe ve Bare ve Andebare ve Büyük Değirmenlik ve Küçük Değirmenlik ve Polikandros ve Mikinos ve İnoz ve Santoron ve Anafiya ve Omorgos ve Sekinos nam on iki ada dahi Kapudan Paşa imamlarına maişet olmak üzere kuzât-i askerîye rûznamçesinde müsbet ve mukayyedtir ve lakin gerek işbu on iki adalara ve gerek sâlifü'z-zikr tevâbiât ve nevâhi-i sâirede kadîmden tereke tahrîr olunmadığından cesîmi başka

ve sagırlerinden bir kaç başka birer kaza itibariyle müceddeden kuzât-i askerîye rûznameçesine kayd ve hükkâm tayin olunmağa tahammülleri olmadığından kat'ı nazar cezâyir-i merkumeye ber minvâl-i muharrer hükkâm ve zâbitân-i ehl-i islam tayin olunmak lazım gelse sekeneleri reâyânın kadîmden göregelmedikleri mesârif-i hükkâm ve zâbitândan rencide-hatır olacakları zâhir ve hükkâm ve zâbitân-i merkumeye hiyn-i tayininde her ne kadar tenbih olursa dahi teaddileri olmamak gayr-i kabil olup müsâlehadan berü istimâlet ile muâmele ve iltimaslarına müsaâde olunarak cümlesi isticlâb ve her dürlü rahet ve emniyet iktisap etmişler iken bâis-i vahşet ve bir iki seneye varmaz mucib-i perişanîyet olacağı ve o misillü vahşet ve nefret vuku'ı asker lazım olan düşmene ser-rişte olup cezîre-i Mikenos'ta mevzu' Rusya konsolosu Osmanlı sizi bu rencîşe dahi giriftâr eyledi diyerek reâyâ-yi saltanat-i seniye-yi hifyeten iğfâl ve celb ve idlâl ideceği ve Rusyalunun konsolos vaz'ında cezîre-i mez-bureyi ihtiyarı böyle bir hiylelerinden nâşi idüğü baîd mülâhaza olmadığı ve ale'l-husus Maltalı ve Rusyalunun tahriki ve eğer korsanlıkları lâzimesince kendülükleriyle ol cânibten bağteten korsan tekneleri zuhur ve istilâ itsele hükkâm ve zâbitân ve ehl-i islam bi-lâ kal'a müdafaalarına kadir olamamaları ve maaz'Allah gireft-i kayd-i esr olmaları mülâhazâtı azâm-i mahzûrâtan olup li-ecli'l-muhâfaza cezâyir-i merkumeden birbirleriyle mâbeynleri baîd olanlarının her birine başka başka ve karîb olanlarının iki veya üçüne başka donanma sefinesi tayini iktiza ettiği surette cânib-i mirîye külli hasâret âid olacağı ve bu tertîbat adaların mazbût ve mahfûz olmasıyle dost olan düvelin konsolos muhafazası zımnında ise o makule konsolos ve âdemlerinin teminleriçün Venedüklüye tâbi Çuka adasından berü-süne Garb ocakları ve Ülgünlü korsanları gelmemek anlara taraf-i çâkerânemden tahrîr ve tenbih olunmuş olduğu ve reâyâ fukaraları dahi ber minvâl-i muharrer telif ve istimâlet ve iltimaslarına riâyet olunarak sinîn-i çendînden berü taht-i zâbitaya idhal olunmuşlar olup şimdiki halde sâye-i adalet-vâye-i şâhânedede mazbût ve mahfûz oldukları ve mütebâdir-i hâtır olan mahzûr ber minvâl-i mezkûr-i cedîd tahtında melhûz ve sâlifü'z-zikr on iki aded adalardan cesîmi olan ancak Mikenos cezîresine bir hâkim ve ehl-i islam zâbiti vaz' ve tayini cezîre-i merkumeye bu defa Rusya konsolosu mevzu' olduğu için iktizâ-yi halden idüğü ve Minikos ve ol havalî muhafazası için sâliyânelü mirî firkatelerden bir kıt'a intihab ve ifrâz ve havâli-i

merkume muhafazasına tahsîsen tayin ve ib'âsı kâfi olduğu malûm-i âlîleri buyuruldukta havâss-i çâkerânemden hâric cezâyir-i sâire dahi ne vechile irâde-i aliyye buyurulur ise emr ü ferman devletlü saâdetlü Sultanım hazretlerindir.

Kapudan Paşa'nın işbu takriri bâlâsına yazılan buyuruldunun suretidir. Kapudan-i derya vezîr-i mükerrerrem izzetlü rif'atlı Gazi Hasan Paşa hazretleri havâssınızdan hâric olanlar izzetlü Defterdar Efendiye ve kuzât ve nüvâb maddeleri dahi izzetlü faziletlü Sadr-i Rum Efendi hazretlerine havâle olunmağla ilâmlarında mestûr olduğu üzere taraflarından rüyeti lazım gelen maddelere dahi be-gayet ihtimâm ve suret-i nizâmını ba'de'l-hitâm ilâm eyleyeler deyü... fi 19 Receb sene 197.

Sadr-i Rum Efendi hazretlerine buyuruldu-i âlî

Bahr-i sefidde vâki' adalar ve cezâyir sekencesi ehl-i zimmet reâyâ makulesi ve ekseriya kadi ve hâkim ve ehl-i islam zâbitânından tehî olduğuna binâen böyle ehl-i islam zâbitân ve neferatından ve hâkimden hâlî olan cezâirelere vakit vakit korsan tasallutu ve bâhusus dost olan düvelin konsolos ve âdemlerine o misillü korsan ve sâir ashâb-i izrâr taraflarından tecâvüz vuku'ı bâhir olmaktan nâşi bu makule mahzurların indifa'ı maslahatına mebni cezâyirin ale'd-devam mazbût ve mahfûz olması lâzimededen olmağla imdi kuzât-i askerîye ruznâmçesi tettebbü ittirülüb Bahr-i sefidde vâki' cezâyirden müstakil kaza itibariyle mansab tevcih olunan her kangileri ise mansab sahibi olan kuzâtı yerine nâib göndermeyüb bi'n-nefs mansabını zabt itmek ve o makuleler mansablarına hiyn-i azîmetlerinde nizâm-ı hâl ile gidüb umûr-i şer'iyesi kendüye müfevvez olan cezîre reâyâsın himâyet ve sıyânetlerine ihtimâm ve dikkat eylemek ve bazen maişet olanlar dahi maişet sahibi taraflarından nâ-ehil nevâibe tefvîz olunmayub mütedeyyin ve rüşd ve dirâyet sahibi dairelüce bir kimesneye inâbe ve ihâle olmak üzere cezâyir-i bahr-i sefidin hâkim ve kadiden hâlî kalmaması hususunun emr ü nizâmına bi'n-nefs tarafınızdan nezâret ve dikkat ve maişet sahibi olanlara dahi bu vechile tenbih ve tekîde mübâderet ve vezîr-i mükerrerrem izzetlü Kapudan Paşa hazretlerinin havâssından olup Kapudan Paşa âdemlerine maişet olan Mikenos cezîresine sahib-i maişet tarafından mütedeyyin ve perhizkâr nâib nasb ve tayin olunmak üzere ruznâmçeye kayd ve nizâmına dikkat

birle fi mâ-ba'd işbu nizâm düstûrû'l-amel tutulmak için ruznâmçeye kayd ittirilüb keyfiyeti ilâm eyliyeler.

Defterdar Efendiye Buyuruldu-i âlî :

Haremeyn Evkafı Müfettişlerine dahi başka.

Bahr-i sefidde vâki' bazen mâlikâne verilen mukata'ât ve bazen evkaftan ibaret olan adalar ve cezâyir seknesi ehl-i zimmet reâyâ makulesi ve ekserisi kadi ve hâkim ve ehl-i islam zâbitânından tehi ve ekseriya reâyâyâ iltizam ile zabt ittirmekle mütezim olan reâyâlar zâbitleri müslümandur denilsün deyü meramlarına muvafık bir müslüman cezîrelerine ikamet ittiregeldikleri zâhir ve böyle ehl-i islam zâbitân ve neferatından ve hâkimden hâli olan cezîrelerde vakit vakit korsan tasallutu veyahud dost olan düvelin konsolos ve âdemlerine o misüllü korsan ve sâir erbâb-i zarar taraflarından tecâvüz vuku' bâhir olmaktan nâşi bu makule mahzûrların indifa'ı maslahatına mebni cezâyirin ale'd-devam mazbût ve mahfûz olması lâzimedden olduğuna binâen mâlikâne verilen mukata'ât-ı mirî ve haremeyn fi mâ-ba'd reâyâyâ ilzam olunmayub tahammüllerine göre dairelüce ve yürügân ve zâbitân tesyir olunmak hususuna irâde-i aliye taalluk itmekle imdi Bahr-i sefidde vâki' adalar ve cezâyirden mirî ve haremeyn mukata'alarının mâlikâne mutasarrıflarına fermân-ı âliye irâeten ve fi mâ-ba'd mukata'alarını reâyâyâ ilzam itmeyüb ashab-i rüşd ve dirâyetten dairelü etba' sahibi kavi ve mutemed birer kimesnelere ilzam ve iltizam iden voyvodalar dahi taraflarından yalnız zabt için birer âdem irsâli veyahud yine reâyâdan birine ihâle suretlerinden mübâadet idüb bi'n-nefs kendüleri dairelüce hareket ve mukata'ayı bi'n-nefs zabt itmek vesâyasını her birine tenbih ve tekid idüb fi mâ-ba'd hilâfına hareket olunmamak ve işbu nizâm düstûrû'l-amel tutulmak için mâlikâne defterlerine kayd birle keyfiyeti huzurumuza ilâm eyliyesüz.

Defterhane-i âmire ve Başmuhasebe ve Haremeyn muhasebesi ve Hâslar mukata'ası kalemlerinden ihrâc olunan dört kıt'a defterde muharrer ve mezkûr olan cezîrelerin müfredatını mübeyyin defterdir. Fî 9 Muharrem sene 197.

Cezîre-i Limnos ve mukata'a-i iskele-i Limnos

der livâ-i Gelibolu. Hâss-ı hümayündür.

Limni.

لمنوس

Cezîre-i Bozcaada. Tâbi'-i mukata'a-i mez-

bûr, bu dahi.

Tenedos.

بوزجه اطة

Cezîre-i Sakbos. Hâss-ı Kapudan Paşa.	Chalidromiea.	سقبوس
Cezîre-i Sarkos, bu dahi	Skyros.	سرقوس
Cezîre-i İskerod, bu dahi	Skrathos.	اسكروود
Cezîre-i İşkapelos, bu dahi	Skepelos.	اشكاپلوس
Cezîre-i Keçiadası, bu dahi Kapudan Paşa hâssıdır.	Keny.	كچی اطهسی
Cezîre-i Merkeb, bu dahi	Giura.	مرکب
Cezîre-i Bürhene, bu dahi	Pireni.	برهنه
Cezîre-i Mirtad, bu dahi	Peristera.	مرتاد
Cezîre-i İskinos, bu dahi	Sikinos.	اسکنوس
Cezîre-i Çamlıca. Tâbi'-i İskinos, bu dahi	Hydra.	چاملیجه
Cezîre-i Çamlıca-i diğەر, der mukabele-i Retimo, bu dahi	Anthikythera.	چاملیجه
Cezîre-i Sulica, bu dahi Kapudan Paşa hâssıdır.	Sypezia.	صولیجه
Cezîre-i Kolori, bu dahi	Kuphorili.	قولوری
Cezîre-i Bodur, bu dahi	Gardo.	بودر
Cezîre-i Küçük Değirmenlik, bu dahi	Antimilos	کوچک دکرمنلک
Cezîre-i Küçük Yani. Nâm-i diğەر Endem- lerin, bu dahi	Hagio Yannis/Syrna	یانی اندملرن
Cezîre-i Polikondri, bu dahi	Polikandros	بولو قوندری
Cezîre-i Sekos, bu dahi Kapudan Paşa hâs- sıdır.	Skios.	سکوس
Cezîre-i Eynebor, bu dahi		اینبور
Cezîre-i Bozbaba, bu dahi	Hagio Strati	بوز بابا
Cezîre-i Aksan, Sakız adası neferatı ocaklı- ğdır.	Phornasos	اقصان
Cezîre-i Minikos, Hâss-ı Kapudan Paşa.	Menykos.	منکوس
Cezîre-i Değirmenlik, berây-i sâliyâne-i üme- râ-yi derya	Mylos.	دکرمنلک
Cezîre-i Andre, bu dahi sâliyâne-i ümerâ-yi derya olup, lakin harac-ı arazi Rodos ceziresi mirî mukata'adır.		اندروس رودوس
Cezîre-i Esken, Sancaklık üzere verildi deyu Defterhânedede mukayyettir.	Polkanera	اسکن
Cezîre-i Mikenos, berây-i sâliyâne-i ümerâ-yi derya	Kimelos.	منکوس

Cezîre-i Bâre, berây-i sâliyâne-i ümerây-i derya-i Rodos. Cizye ve harac-i arazi Kapudan Paşa hâssından mirî mukata'adır.	Paros.	باره
Cezîre-i Nakşe, bu dahi	Naxos.	نقشه
Cezîre-i Belicek, Hâss-ı Kapudan Paşa	Kaimeni.	بلیچک
Cezîre-i Anafiya, bu dahi	Anafi.	انافیہ
Cezîre-i Santorin, Sâliyâne-i ümerâ-yi derya	Santorini/Thera	صه نظورین
Cezîre-i ada-i Çuka. Defterhâne kaydında bir şey işaret olunmamış	Kythira/Cerigo	اطه چوقه
Cezîre-i Kara ada, Mukata'adır	Gavrogozzo	قره اطه
Cezîre-i Hatun. Tâbi'-i İzmir der livâ-i Suğ-la. Hâss-ı hümayûndur	Gaidoronissi	خاتون
Cezîre-i Kösel, bu dahi	Gavdopulo	کوسل
Cezîre-i Yassıca, bu dahi	Kuphonissi	یصیجه
Cezîre-i Akça, bu dahi hâss-ı hümayûndur.	Armathia	اقچه
Cezîre-i Serbarlı, bu dahi	Thirasia	سربارلی
Cezîre-i İncirlü, bu dahi	Adelphi	اینجرلو
Cezîre-i Dimalı der livâ-i Eğriboz, bu dahi	İpetali	دمالی
Cezîre-i Mermere. Şehzade Sultan Mehmed vakfidır	Marmara	مرمره
Cezîre-i Edneb, bu dahi	İdnebos	ادنپ
Cezîre-i Arap (Arpa). Tâbi'-i Sâhib-i cezîre-i Ante. bu dahi Şehzade Sultan Mehmed vakfidır.	Syros-Alony.	عرب تابع صاحب جزیره انت
Cezîre-i İymir-Al, bu dahi	İmralı-Kalolimnos	ایمرعالم
Cezîre-i Surh (Büyük ada)	Kızıl ada-Princis	سرخ
Cezîre-i Boyalu, bu dahi	Kınalı.	بویالو
Cezîre-i Kayalu, bu dahi	Burgas.	قیالو
Cezîre-i Heymelü, bu dahi	Heybeli.	هکملو
Cezîre-i Serod, bu dahi	Cerod.	سرعود
Cezîre-i Hereke. Tâbi'-i Rodos. Sultan Süleyman vakfidır.	Charki.	هرکه
Cezîre-i Somnaki. Tabi'-i Rodos, bu dahi	Sönbeki-Syma	سمناکي
Cezîre-i Hırmanlı, bu dahi	Limniona.	خرمانلو
Cezîre-i Timoz, bu dahi	Tinos.	تیموز
Cezîre-i İncirlü, Tâbi'-i Rodos, bu dahi	Tilos.	اینجرلو

Cezire-i Pasar, bu dahi	İpsara-Psara	پاسار
Cezire-i Bali, bu dahi Sultan Süleyman vak- fidır	Petali.	بالی
Cezire-i İsmroliki, bu dahi	Symiroliki	اسمرو لکی
Cezire-i İlyaki, bu dahi	Lypsos.	الیاک
Cezire-i İstanköy. Tâbi'-i Rodos, bu dahi	Kos-Stanchio	استانکوی
Cezire-i Kalimboz, bu dahi	Kalymnos	قلیمبوز
Cezire-i Liryoç, bu dahi	Leros.	لیریوز
Cezire-i Semendirek der livâ-i Gelibolu, bu dahi Sultan Süleyman vakfidır.	Samathraki	سمندرک
Cezire-i İmroz (Gökçe ada)	İmbros.	ایمروز
Cezire-i Kuşadası der Livâ-i Suğla. Vakf-ı Mehmed Paşa	Scalanova	قوش اطهسی
Cezire-i Midüllü. Vakf ve ziâmet ve timar ve havâss-ı hümayündür.	Mytilini-Lesbos	مدللو
Cezire-i Kerpe tâbi'-i Rodos. Hâss-ı mir-liva-i Rodos.	Karpathos.	کرپه
Cezire-i Cuyad tâbi'-i Rodos. Hâss-ı mir- mirân-i Cezayir.	Stachida.	جویاد
Cezire-i Meyis. Tâbi'-i Rodos. Hâss-ı hüma- yündür.	Meis.	میس
Cezire-i İstanköy. Tâbi'-i Rodos, bu dahi	(mükerrer)	استانکوی
Cezire-i Betnos. Tâbi'-i İstanköy. Hâss-ı mir- mirân-i Cezayir	Patinos-Pathmos	بطنوس
Cezire-i Mahurgos. Tâbi'-i İstanköy, bu dahi	Amurgos.	ماهورغوس
Cezire-i İstapalye, bu dahi	Astropalia	استپالیه
Cezire-i EGINE, bu dahi mir-mirân-i Cezayir hâssıdır.	Aegina.	اگنه
Cezire-i Taşözi. Mukata'a-i vakf-ı Sultan Mahmud Han	Thasos.	طاش اوزی
Cezire-i İstendil. Tâbi'-i Rodos, cizye ve harac-ı arazi mîrî mukata'adır.	Nikaria.	استندیل
Cezire-i Kıbrıs, an havâss-ı sadr-ı âli	Kypros.	قبرس
Cezire-i Limni, mîrî mukata'adır	Lemnos.	لمنی
Cezire-i Girid, mîrî mukata'adır	Kriti.	کرید
Cezire-i Mora, vakf-ı havâss-ı hümayün ve ziâmet ve timar ile mahlûttur	Morea.	موره
Cezire-i Polikandri. Hâss-ı Kapudan Paşa	Polikandros.	پولیکندری

